

El meu nom és Assange, Julian Assange (i vull llicència per informar)

Miquel Comas i Oliver

Resum: En contra de les aparences, la meva intenció és ridiculitzar i desactivar l'estratègic ús de referències a personatges de ficció per part dels *mass media*, els quals pretenen identificar el fundador de WikiLeaks amb tot aquest projecte —quelcom que facilita tant la deslegitimació com la mercantilització. Així, aquest article qüestiona la dominant personalització de la web de filtracions en Julian Assange, tot mostrant algunes de les més rellevants diferències i/o contradiccions entre el rerefons normatiu de WikiLeaks i la pseudo-filosofia política de l'australià. La meva tesi és que la justificació de la il·legal revelació d'informació secreta i confidencial com a pràctica de desobediència civil es posa en perill per la contaminació de postulats utilitaristes i neoliberals.

Paraules clau: Julian Assange, WikiLeaks, filtració ètica, desobediència civil, Teoria Crítica.

Abstract: Contrary to appearances, my intention is to ridicule and deactivate the strategic use of references to fictional characters by the mass media, which seek to identify the founder of WikiLeaks with this whole project —this makes both its delegitimization and its commoditization easier. Thus, this paper questions the dominant personalization of this leaks web in Julian Assange, by showing some of the most important differences and/or contradictions between the normative background of WikiLeaks and the Australian's political pseudo-philosophy. My thesis claims that the justification of the unlawful disclosure of confidential and secret information as a practice of civil disobedience is put at risk due to the tainting from neoliberal and utilitarian postulates.

Key Words: Julian Assange, WikiLeaks, principled leaking, civil disobedience, Critical Theory.

INTRODUCCIÓ

«Un podria pràcticament oblidar el seu propi nom per mor de tots els insults. El meu nom és Julian Assange», Julian Assange, *The Unauthorised Autobiography* (2011: 9).

«Sembla que és quelcom sortit de Hollywood», Julian Assange, en la presentació de la filtració dels *Spy Files* (w1).

Ja des del inici de la seva fama, però especialment en els darrers mesos, ha estat un lloc comú sentir als mitjans de comunicació l'expressió «Julian Assange, d'heroi a vilà», tot insinuant que el fundador de la pàgina de filtracions s'ha tornat boig o ha revelat –per fi– la seva autèntica natura patològica i malvada (w2). Curiosament, tot això té lloc *després* de que els mateixos *mass media* que han col·laborat en la publicació *en exclusiva* dels cables diplomàtics d'eu a hagin vist com aquests eren revelats íntegrament i directament a tot el món (w3). Aquesta tendència a «estetitzar» o convertir el fenomen WikiLeaks en una història de novel·la negra i espionatge, tot despolititzant-lo, ha estat un tòpic per part dels diferents actors involucrats –sense excloure al propi protagonista, el seu ex soci Daniel Domscheit-Berg (2011) o multitud de periodistes–. Així, Julian Assange actuaria com l'agent secret 64.64.12.170 –número d'ip del servidor de Wikileaks.org–, tot menyspreant les lleis més bàsiques de respecte a la confidencialitat i privacitat, en nom de la seva privilegiada llicència per informar –anàloga a la gaudida pel fictici James Bond–.

Al marge de denunciar aquestes banals i altament lucratives descripcions (w6 i w7), m'interessa criticar el seu problemàtic efecte sobre el projecte WikiLeaks. D'entrada, es pressuposa que tot el portal es pot reduir i identificar amb Julian Assange, quelcom que fa més fàcil que mai desacreditar al primer amb el simple fet de caricaturitzar al segon. *La meua intenció aquí és defensar la complexitat, l'autonomia i la independència de la web respecte del seu fundador*, sense renunciar a fer una anàlisi crítica d'ambdós des d'un punt de vista polític-normatiu. En conseqüència, la millor manera de veure com el projecte col·lectiu «WikiLeaks» és significativament diferent del pensament i l'obra de Julian Assange és analitzar alguns dels textos de l'australià.

En general, el marc teòric amb el que simpatitzo és la Teoria Crítica contemporània i la democràcia deliberativa. Des d'això analitzo el fenomen d'Internet, però defugint tant les mirades ingènues que glorifiquen la suposada llibertat que aporta, com les cegues que demonitzen la web. Al meu parer, allò cabdal és que les relacions de poder –polítiques, jurídiques, militars, econòmiques, etc. – que s'estableixen *offline* són qüestionades a la xarxa. No superades ni subvertides, que consti, però sí són posades en dubte, ja que els actors i agents amb poder fora del món virtual no necessàriament mantenen la seva supremacia al seu interior. La raó és que els mitjans i instruments de violència i domini que sí són eficaços i implacables *offline* no són automàticament i simètricament eficaços *online*. El millor exemple d'això és el impacte assolit per WikiLeaks, que ha sabut burlar els mecanismes de control i repressió d'eu.

LA RELACIÓ AMB EL LLIURE MERCAT I EL CAPITALISME

A continuació voldria comentar algunes de les afirmacions que Julian Assange va fer el passat novembre de 2010 en una entrevista a la revista nord-americana *Forbes*, especialitzada en el món dels negocis i les finances (w8). Cal tenir present que segons el que indica la web de WikiLeaks (w9), la filtració ètica de documents secrets és

legítima i justa –encara que es cometi un delict–, sempre i quan es destapi un crim o una immoralitat d'una institució pública o privada –o també d'una persona individual–. La raó és que es justifica la revelació d'informació confidencial en nom de la justícia i dels drets humans, tot apel·lant a un discurs constitucionalista que s'apropa en gran mesura a les defenses de Hannah Arendt (1973) o Jürgen Habermas (1992) de la desobediència civil. Això és el que vull contrastar ara.

Respecte a la justificació de l'eventual revelació de documents privats d'institucions financeres de Wall Street, responsables primers de la crisi econòmica mundial actual, Assange diu:

«Es donarà una visió veritable i representativa de com els bancs es comporten a nivell executiu, de tal manera que *estimularà les investigacions i les reformes*. [...] Només hi ha un cas similar. Els correus electrònics d'Enron. Per què van ser tan valuosos? Perquè quan Enron es va esfondrar, a través de processos judicials, milers i milers de correus electrònics que eren interns van començar a emergir proporcionant un aparador sobre com es gestionava tota l'empresa. [...] Això va ajudar molt a les *investigacions judicials i va permetre detectar als culpables*. [...] Va desencadenar una sèrie d'*investigacions reguladores que podrien produir alguns canvis*. Desfermà una gran quantitat d'interessant *control*. [...] És enormement satisfactori treballar per veure *reformes* estant involucrat en elles i estimulant-les. Per veure com els *oportunistes i els infractors rendeixen comptes*» (w8, la cursiva és meva).

Queda clar que la filtració persegueix fer justícia respecte a la legalitat vigent –ja que els documents revelats són evidències incriminatòries susceptibles de ser usades com a proves penals– i/o modificar aquesta llei amb la finalitat de fer-la més ètica. Així, sembla que es respecta la dimensió normativa de WikiLeaks, abans esmentada. En aquest cas concret, es reivindica el dret i el deure d'infringir la privadesa del correu personal –electrònic–. Ara bé, l'entrevista continua: «regulació: és això el que busqueu?». El fundador de WikiLeaks va respondre: «jo no sóc un gran fan de la regulació: cap persona a qui li agradi la llibertat de premsa ho pot ser. Però hi ha alguns abusos que han de ser regulats, i aquest n'és un». Per tant, *Assange lloa la comprensió liberal de la llibertat* i, òbviament, això suposa criticar les il·legalitats. I així ens apropem al nucli de la problemàtica. Davant una altra pregunta –«què creu vostè que significa WikiLeaks pels negocis? Com necessiten adaptar-se les empreses a un món en el qual existeix WikiLeaks?» –, Assange respon:

«WikiLeaks suposa que és més fàcil dirigir un bon negoci i més difícil dirigir-ne un de dolent, i tots els directors generals han d'estar animats per això. Penso en el cas de Xina on les empreses de llet en pols van començar a reduir la proteïna de la llet en pols amb melanina. Suposem que vostè desitja

dirigir una bona companyia. *És bo tenir un lloc de treball ètic [ethical workplace]. Els seus empleats són molt menys propensos a jugar-se-la, si ells no estan jugant-la a altres persones. A continuació, una empresa comença a retallar la seva llet en pols amb melanina, i es torna més rendible. Vostè pot fer el mateix, o [no i] lentament anar a la fallida i l'empresa que [sí] està retallant la seva llet en pols l'absorbirà. Aquest és el pitjor de tots els possibles resultats. L'altra possibilitat és que el primer a reduir la seva llet en pols sigui descobert. Així vostè no ha de retallar la seva llet en pols. Hi ha una amenaça de regulació que produeix autoregulació. Això tan sols significa que és més fàcil dirigir una empresa honesta pels directors generals honests, si els negocis deshonestos es veuen més afectats negativament per les filtracions que les empreses honrades. Aquesta és tota la idea. En la lluita entre les empreses obertes i honestes i les companyies deshonestes i tancades, estam creant un enorme impost de reputació en les empreses immorals. Ningú vol que es filtrin les seves pròpies coses. Ens fereix tenir fuites internes. Però en qualsevol sector, aquestes filtracions són simultàniament bones per al conjunt de l'economia i especialment bones pels bons jugadors. [A part del mercat en el seu conjunt, les empreses han de] fer coses per encoratjar les fuites [o filtracions] de competidors deshonestos. Ser el més obertes i honestes com sigui possible. Tractar als seus empleats bé. Crec que és molt positiu. S'arriba a una situació on les empreses honestes que produeixen productes de qualitat són més competitives que les empreses deshonestes que produeixen mals productes. I les empreses que tracten bé als seus empleats prosperaran més que aquelles que els tracten malament» (w8, la cursiva és meva).*

És a dir, Julian Assange intenta convèncer a tothom –però especialment als lectors de *Forbes*– de que ni per als agents econòmics individuals ni per al conjunt del sistema capitalista de mercat no és irracional en termes de càlcul òptim de beneficis i despeses la filtració d'informació secreta. Això posa de manifest una diferència fonamental entre l'australià i el raonament abans esmentat de WikiLeaks –o el dels defensors de la desobediència civil: *la concepció antropològica i de la racionalitat és molt diferent*, ja que la filtració ètica es redueix ara tan sols a un cost o despesa més a calcular en la lògica empresarial–. I per això mateix, s'allunya poc o gens dels pressupostos sociològics i econòmics que dominen les empreses capitalistes i neoliberals actuals. *La filtració de documents esdevindria així una simple taxa que s'imposaria a les empreses corruptes*, la qual cosa suposaria una pèrdua de guanys, ja sigui per les sancions públiques o pel càstig de la societat decebuda que redueix el seu consum dels seus productes. En aquesta mesura, la revelació de secrets fomentaria el consum responsable, i *la filtració ètica seria un nou mecanisme intern al mercat que buscava augmentar o disminuir la competitivitat, quelcom que per Julian Assange seria un forma de «fer justícia», en el sentit de que els bons productes de les bones companyies aconseguixen el nivell de competitivitat i de beneficis que es mereixen, tot gravant negativament les empreses*

que secretament ofereixen pitjors serveis i productes. Explícitament, *la filtració ètica només voldria ser un mecanisme de compensació de les males pràctiques i de les il·legalitats que distorsionen la llibertat de mercat i la lliure competència en condicions d'igualtat d'oportunitats i legalitat*. Perquè sense la revelació de secrets, la corrupció, la il·legalitat o la immoralitat permeten guanyar competitivitat a costa de les empreses que actuen correcta i justament, malgrat aquestes últimes produeixin millors productes. Segons alguns comentaristes a la xarxa o bloggers, com Moreno (w11), Assange entendria que l'exemple de les empreses xineses que contaminen la llet en pols és extrapolable al que va passar en el sistema financer mundial, començant per Wall Street: després de vint anys de cobdícia, l'ètica en els negocis va desaparèixer per complet. I per tant, part d'aquesta ètica perduda és la que voldria recuperar Julian Assange amb la filtració de la informació que li lliuren milers de protagonistes anònims.

Per tot plegat, de forma bastant explícita Julian Assange no està en absolut preocupat pels drets polítics dels treballadors. Només vol promoure una ètica o responsabilitat empresarial, el que es diu responsabilitat social corporativa, però en cap cas demanda una democràcia econòmica, quelcom que contrasta bastant amb les crítiques de la web de WikiLeaks a les «tiranies empresarials» multinacionals. I aquest és un molt *bon motiu per distingir entre el portal de filtracions i la persona*, perquè Assange tan sols lamenta l'existència de *free-riders* que se salten les normes mínimes. En breu: Assange considera que el risc de ser descobert per culpa de la filtració ètica augmentarà la disposició empresarial a actuar legal i justament, tot prevenint i/o denunciant la corrupció. Per això pressuposa i depèn de les legislacions vigents –al marge de democràcia interna en les empreses–, perquè sense una regulació pública eficaç no hi haurà cap amenaça suficientment poderosa com per motivar l'autoregulació. I així es demostren els *pressupostos liberals d'Assange*, en què la regulació és identificada amb la sanció o imposició de càstigs o penes per part del poder públic.

Tot això ens du a fer una *crítica interna* al raonament utilitarista d'Assange, perquè de fet, el risc de patir una filtració pot motivar un tractament encara més dolent i tirànic sobre els empleats. La lògica o racionalitat instrumental maximitzadora no té perquè fonamentar cap comportament moral ni ètic, ja que simplement es poden reduir o eliminar tots els riscos de ser descobert –de fet, mesures de seguretat anti-filtracions ja són implementades i existeix un enorme i creixent mercat de software anti-hackers–. És més, es pot també manipular la filtració ètica com a arma contra la competència, o instrumentalitzar els poders públics per evitar tota regulació o sanció que obligui a l'autoregulació dels agents econòmics. És a dir, tal com el neoliberalisme demostra, l'eliminació de les sancions a les empreses o la manca d'independència dels sistemes de justícia incentiva el comportament deshonest. En conclusió i seguint fidelment el raonament d'Assange: *l'existència de la filtració ètica de secrets* –sigui o no reconeguda i protegida legalment– no promou l'ètica empresarial, al contrari, *fomenta als empresaris a contractar a treballadors sense escrúpols i poc o gens morals*, per així assolir «el millor escenari possible» –usant la mateixa expressió d'Assange: aquell en el qual es cometen

il·legalitats o immoralitats que augmenten els beneficis sense que ningú se'n adoni, per així dominar el sector i anul·lar tota competència—. De fet, el mateix Assange és conscient que precisament en aquesta línia en determinats sectors econòmics estratègics –intel·ligència, armament o finances– hi ha un alt nivell de secretisme i «des penalitzacions [contra les filtracions] són molt greus», o tot el contrari, hi ha unes gratificacions molt sucoses –estímuls positius en psicologia conductista– per romandre callat: «en altres indústries que estan molt bé pagades, diguem Goldman Sachs, podria haver-hi majors incentius per no perdre els seus llocs de treball [per filtrar] o per mantenir a la gent sota control, només cal espantar-los» (w8). En conclusió, l'argument és invàlid.

Ara bé, el més important és *criticar externament* a l'argument d'Assange, i denunciar el que aquest mai no qüestiona amb aquesta *justificació economicista de la filtració ètica*: això és, *tota la ideologia del lliure mercat i del capitalisme*. És a dir, dona per suposadament vàlides i vertaderes totes les pressuposicions sociològiques, antropològiques, polítiques i econòmiques que ja des de Hegel, passat per Marx i molts altres –com per exemple també Habermas (1962)– s'han denunciat com ficcions contrafactuals o conjunt de condicions utòpiques i impossibles. Per demostrar-ho, és el mateix Assange qui s'encarrega de confirmar les meves paraules. L'entrevistador de *Forbes* li demana: «Es considera a si mateix un partidari del lliure mercat?». I el fundador de WikiLeaks contesta:

«Per descomptat. Tinc posicions contradictòries cap al capitalisme, però m'encanten els mercats. Després d'haver viscut i treballat a molts països, puc veure la tremenda vitalitat, per exemple, del sector de les telecomunicacions a Malàisia en comparació amb el mateix sector a eua. En tots els Estats Units tot està integrat i controlat verticalment, així que no hi ha mercat lliure. A Malàisia hi ha un ampli espectre de jugadors, i es poden veure els beneficis per a tots com a conseqüència d'això. En poques paraules, perquè existeixi un mercat, ha d'haver-hi informació. Un mercat perfecte, requereix una informació perfecta. Tenim el famós «exemple de la llimona» al mercat d'automòbils usats. És difícil per als compradors qualificar de «llimona» a un bon cotxe, i els venedors no poden aconseguir un bon preu, fins i tot tenint un bon cotxe.

Fent més fàcil veure on estan els problemes dins de les empreses, nosaltres identifiquem les llimones. Això suposa un millor mercat per a les bones empreses. Perquè un mercat sigui lliure, la gent ha de saber amb qui està tractant. [Pregunta: Vostè s'ha elaborat una reputació com a anti-sistema i anti-institucions?]. No, en absolut. Crear un sistema ben gestionat és una cosa difícil de fer, i he estat en països on les institucions estan en un estat de col·lapse, per la qual cosa entenc la dificultat de dirigir una empresa. Les institucions no sorgeixen del no-res. No és correcte situar-me en un bàndol filosòfic o econòmic particular, perquè he après de molts. Però un [podria ser] el liberalisme llibertari nord-

americà, el llibertarianisme de mercat. Així que en el que afecta al mercat sóc un llibertari, però tinc suficient experiència en política i història per entendre que el lliure mercat acaba sent un monopoli tret que l'obliguis a ser lliure. WikiLeaks està dissenyat per fer més lliure i ètic al capitalisme» (w8, la cursiva és meva).

Assange no pot ser més clar: *WikiLeaks és un instrument per moralitzar i alliberar encara més al capitalisme. Així s'erigeix confirmada i inqüestionable la següent idea: Julian Assange fonamenta la filtració ètica en la mateixa ideologia econòmica i política que sosté al capitalisme; la revelació de documents secrets es justifica en tant que ajuda a tal liberalització mercantil. La seva única pretensió és potser corregir i impedir els excessos del neoliberalisme, punt. De nou, es connecta la teoria de jocs o del càlcul racional amb el mite de la mà invisible que descriu l'economista clàssic Adam Smith (1776: llibre IV, capítol II) com un mecanisme anònim i intern al mercat que donarà beneficis a tothom sempre que cadascú persegueixi el seu màxim interès individual. Assange no pretén així cap altra cosa que possibilitar un flux d'informació obert i indispensable pels bons negocis, per comprar i vendre amb coneixement del que un compra, per evitar enganys o estafes. Per això, s'alegraran els defensors del comerç responsable o just, perquè tal visió de la informació permet penalitzar a les empreses deshonestes o corruptes. Idealment, tot això ajudarà a tenir un mercat de béns i serveis més transparent i equilibrat respecte a la informació, com a requisit pel lliure intercanvi econòmic. L'únic problema de fons que preocupa a Assange és el consum i el benefici que injustament reben els corruptes i simultàniament perden els honests. És a dir, la justícia es redueix a simetria en la possessió de la informació i identitat entre competitivitat econòmica i comportament legal i ètic.*

Per això mateix, la meua crítica és clara: *Julian Assange és en el millor dels casos un il·lús i un ingenu* –en el pitjor i més probable, un portaveu de la ideologia dominant–. Per què? Doncs perquè encara «creu» i reproduïx la fe segons la qual és possible posar mecanismes i instruments que equilibrin el mercat, que no és segons ell intrínsecament contradictori ni conflictiu, com sí han postulat grans pensadors de la societat de classes i de l'economia política, començant per Hegel i Marx. I de fet, el mateix Habermas (1962), defensor d'una teoria de l'opinió pública més democràtica i participativa, ja pressuposa aquestes crítiques a les ficcions del lliure mercat. I tot això sense parlar de les contradiccions estructurals del capitalisme i de l'explotació.

Això no obstant, cal aprofundir encara més i parar atenció a les seves filiacions filosòfiques. Ja que Assange no ho explica gaire, podem simplement consultar l'enciclopèdia cooperativa online Viquipèdia, on aprenem que el terme en anglès nord-americà «libertarianism» es tradueix per *llibertarianisme o liberalisme llibertari*. És una teoria política que proclama la vigència suprema de la llibertat negativa subjectiva, sostinguda en una filosofia individualista, anti-estatalista i l'economia capitalista del *laissez-faire* del segle XIX. Òbviament glorifiquen l'anti-autoritarisme, però el defineixen com el dret natural de tot individu sobre si mateix i contra la ingerència de tot poder extern i

públic. Tal com entronitza el neoliberalisme actual la «llibertat», definida exclusivament en termes propietaristes, individualistes i mercantils:

«Totes les interpretacions del liberalisme llibertari comparteixen com a principi el respaldar de l'associació voluntària i la *propietat privada*, l'afirmació de la intrínseca llibertat i *eficiència del lliure mercat i la mínima –o nul·la– intervenció estatal* en qualsevol aspecte de la vida» (w13, la cursiva és meva).

Per tant, efectivament casa bé amb el pensament de l'australià, i sense dubte, resulta molt problemàtic i incoherent aquest elogi cínic del capitalisme. Ara bé, és un error teòric i una errada estratègica identificar i clausurar el liberalisme llibertari dins del pensament neoconservador. En aquest sentit, és significatiu que tot això sigui perfectament coherent amb l'aïllacionisme sociopolític o fins i tot amb algunes formes *sui generis* d'antiimperialisme i pacifisme. Ara bé, «mentre la nova esquerra deia “fes l'amor i no la guerra”, els llibertarians manifestaven “fes comerç i no la guerra”» (w13). Per mi, cal atacar sense contemplacions la pretensió ideològica de negar o descarregar al capitalisme neoliberal del seu caràcter imperialista i intrínsecament violent. Per tot això seria necessari d'analitzar l'anomenada «filosofia hacker» i/o el manifest d'*Anonymous* per comprovar si tenen alguna reminiscència «llibertariana» en la seva defensa radical de la llibertat d'expressió. Perquè:

«*En qüestions socials –més que en les econòmiques–, el llibertarianisme tendeix a ésser “d'esqueres”*: s'oposa a la legislació que restringeix les relacions sexuals privades consensuals entre adults (el sexe gai, el sexe no marital, el sexe no convencional, etc.), a la legislació que restringeix l'ús de drogues, a la legislació que imposa postures o pràctiques religioses sobre els individus, i al servei militar obligatori» (w13, la cursiva és meva).

Al meu parer, el llibertarisme seria una ideologia ben coherent amb el «postmodernisme» imperant, que sota la superficial defensa de la llibertat individual reproduceix l'hegemonia del capitalisme neoliberal. Com tothom pot entendre, és molt difícil de combinar aquesta forma d'*anarco-capitalisme* amb una concepció de la democràcia política participativa que pretén denunciar tots els tipus d'injustícies socials possibles i a qualsevol àmbit, tot reivindicant la necessària regulació, intervenció i protecció jurídica de les persones també en l'esfera privada, ja sigui domèstic-familiar –com diuen les feministes, per exemple– o en l'econòmica. En conclusió, totes les declaracions de Julian Assange en favor del lliure mercat i del capitalisme tenen poc a veure amb la llibertat d'expressió i el dret de la ciutadania a saber la veritat sobre els seus governs. És a dir, *Julian Assange es distancia moltíssim de la reivindicació de WikiLeaks d'una democràcia i una justícia política*. Per això està més que justificat distingir entre el

projecte col·lectiu de la web i la pseudo-filosofia política del seu fundador i principal cara visible.

CONCLUSIÓ

En aquesta entrevista, *Julian Assange posa en dubte i en perill, al meu parer, una legitimació vàlida de la filtració ètica com a pràctica de desobediència civil*. És a dir, des d'un plantejament llibertari i neoliberal –en favor del capitalisme i del lliure mercat– no es pot defensar que és vàlid violar les lleis vigents de secret institucional o empresarial. En primer lloc, perquè això atemptaria contra la propietat i la llibertat privades que tant desitgen i que sostenen al capitalisme. I en segon lloc, perquè només des d'una concepció normativista de l'estat, una antropologia humana no reduïda a l'egoisme utilitarista de Hobbes, i una concepció participativa de la democràcia es pot justificar la justícia d'una acció il·legal que tingui com a objectiu un canvi social i polític en benefici de tota la ciutadania. *Afortunadament, aquest paradigma de l'acció política és precisament el que jo llegeixo en les declaracions de principis de WikiLeaks a la seva web*. Per tant, només cal separar radicalment aquesta projecte col·lectiu de les idees normativament deficientes del seu fundador per tal de garantir la validesa i futur de la filtració ètica com a forma de lluita pràctica que qualsevol persona compromesa pot practicar.

No obstant, seria un error reduir el pensament polític de Julian Assange a només una entrevista. Per això, vull declarar: primer, que de forma totalment independent al que pugui pensar efectivament l'australià, la meua tesi bàsica aquí defensada es sosté igualment, això és: *hi ha argumentacions normatives vàlides i invàlides per justificar la legitimitat de la filtració ètica de documents secrets* –tot essent aquestes declaracions a *Forbes* un potencial exemple de raonament invàlid–. Segon, que Julian Assange ha ofert altres mostres d'utilitarisme moral i d'una concepció de la racionalitat estratègica i instrumental poc coherent amb la teoria social i político-jurídica necessària per justificar la revelació de secrets –però ben propera a la vindicació del lliure mercat–. Tercer, que així i tot no puc negar que es pot constatar una notable evolució en els arguments i motius que Julian Assange ha anat articulant en la defensa de WikiLeaks. Malauradament, per motius d'espai hauré de deixar per una altra ocasió l'anàlisi tant de les recaigudes en el utilitarisme neoliberal com les eventuais reivindicacions d'una teoria de la justícia constitucionalista d'arrel normativista.

En definitiva, considero més que justificat distingir el projecte WikiLeaks del pensament del seu creador. Perquè si Julian Assange recolza efectivament posicions utilitaristes, llavors s'allunya de les declaracions de principis normatius que estan disponibles a la web de filtracions. De fet, em sembla que WikiLeaks s'aproparia més a un pensament deontològic matisat, en tant que considera fonamental el dret a la llibertat d'expressió.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Arendt, H. (1973). Desobediencia civil. *Crisis de la República*. Madrid: Taurus, 1973, pp. 59-108.
- Assange, J. (2006). La filosofía política de Julian Assange, contada por él mismo (el arte de la filtración). *Viento Sur*. núm. 114, 2011, 85-90.
- (2011). *The Unauthorised Autobiography*. Edinburgh: Canongate Books, 2011.
- Comas, M. (2011^a). Límites y contradicciones en la crítica de WikiLeaks a las “tiranías empresariales”. Comunicació presentada al *I Congreso Nacional de Filosofía Práctica*. Barcelona, abril de 2011 (en publicació).
- [2011b]. Desmuntant l'obvietat: Julian Assange no és WikiLeaks. Conferència al curs *Nous Mitjans, Nous Moviments Socials*. Palma, 2011 (w20).
- Domscheit-Berg, D. (2011). *Dentro de WikiLeaks*. Barcelona: Roca, 2011.
- González, I. (2010). Democratizar la empresa: un análisis desde la filosofía política. *Revista de Estudios Políticos*, núm. 148. Madrid, 2010, 45-69.
- Habermas, J. (1962). *Historia y crítica de la opinión pública, (La transformación estructural de la vida pública)*. México: Ediciones G. Gili, 1986.
- (1992). *Facticidad y validez*. Madrid: Trotta, 1998.
- Leigh, David i Harding, Luke (2011). *WikiLeaks y Assange*. Barcelona: Deusto, 2011.
- Smith, A. (1776). *La riqueza de las Naciones*. Madrid: Pirámide, 1996.

WEBGRAFIA (disponible a dia 15 de setembre de 2011)

- <http://sliceofsimplicity.wordpress.com/2011/12/01/287-new-spy-files-leaked-sounds-like-thats-something-out-of-hollywood-julian-assange/>
- <http://www.diariodemallorca.es/internacional/2011/09/05/assange-heroe-villano/700597.html>
- http://www.elpais.com/articulo/internacional/Wikileaks/anuncia/publicacion/todos/cables/diplomaticos/proteger/fuentes/elpepuint/20110902elpepuint_3/Tes
- <https://www.wikileaks-forum.com/index.php/topic,4615.msg20031.html#msg20031>
- <http://www.newscientist.com/article/dn20869-assange-why-wikileaks-was-right-to-release-raw-cables.html>
- <http://www.fayerwayer.com/2011/03/spielberg-compro-los-derechos-filmicos-de-dos-libros-sobre-wikileaks/>
- http://www.elpais.com/articulo/internacional/Assange/vende/memorias/editorial/defenderse/mantener/flote/Wikileaks/elpepuint/20101226elpepuint_7/Tes
- <http://blogs.forbes.com/andygreenberg/2010/11/29/an-interview-with-wikileaks-julian-assange/>
- <http://wikileaks.org/About.html>

- <http://alt1040.com/2011/08/el-fundador-de-openleaks-destruye-los-cables-de-bank-of-america-que-wikileaks-no-habia-publicado>
- <http://www.elblogsalmon.com/entorno/los-bancos-de-estados-unidos-el-proximo-objetivo-de-wikileaks>
- http://en.wikipedia.org/wiki/The_Market_for_Lemons
- http://ca.wikipedia.org/wiki/Liberalisme_llibertari
- <http://www.independent.co.uk/life-style/gadgets-and-tech/features/a-wikileaks-job-interview-julian-will-see-you-now-2281114.html>
- <http://commonsenseatheism.com/wp-content/uploads/2010/12/Ludlow-Rethinking-Conspiracy-the-Political-Philosophy-of-Julian-Assange.pdf>
- http://www.huffingtonpost.com/urizenus-sklar/understanding-conspiracy_b_793463.html
- <http://www.colbertnation.com/the-colbert-report-videos/260785/april-12-2010/exclusives---julian-assange-unedited-interview>
- <http://vimeo.com/28758479>
- http://www.democracynow.org/blog/2011/7/5/watch_full_video_of_wikileaks_julian_assange_philosopher_slavoj_iek_with_amy_goodman
- <http://tecnoactivisme.org/cat/index.html>